

Koulutuskuntayhtymä Brahen haku ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauksen kokeiluun

Hallitus 11.02.2025 § 7

Laki toiminnanohjauksen kokeilusta (1077/2024) tuli voimaan vuoden 2025 alusta. Lain tarkoituksena on toteuttaa ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauksen kokeilu ajalla 1.1.2026–31.12.2033. Kokeilu on osa pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelman mukaista ammatillisen koulutuksen uudistamista. Kokeilun tavoitteena on selvittää, miten ammatillisen koulutuksen järjestämisluvien laajentamisella ja neuvottelumenettelyyn perustuvalla toiminnanohjauksella voidaan vahvistaa ammatillisen koulutuksen laatua, vaikuttavuutta ja saavutettavuutta. Kokeilun tavoitteena on myös lisätä koulutuksen järjestäjän, hallinnon ja alueen välistä vuoropuhelua ja mahdollistaa yhteisen tilannekuvan luominen. Lisäksi kokeilun avulla kevennetään järjestämislupasäätelyä siten, että se vähentäisi koulutuksen järjestäjien ja opetushallinnon normitaakkaa ja hallinnollista työtä.

Toiminnanohjauksen kokeilua varten opetus- ja kulttuuriministeriö on jakanut Manner-Suomen kokeilulain 9 §:ssä säädetyn perusteella seuraaviin alueisiin:

- alue P (Kainuu, Lappi, Pohjois-Pohjanmaa)
- alue I (Etelä-Karjala, Etelä-Savo, Kymenlaakso, Pohjois-Karjala, Pohjois-Savo)
- alue L (Etelä-Pohjanmaa, Keski-Pohjanmaa, Pohjanmaa, Satakunta, Varsinais-Suomi)
- alue K (Kanta-Häme, Keski-Suomi, Pirkanmaa, Päijät-Häme)
- alue E (Uusimaa)

Alueelta kokeiluun valittavien koulutuksen järjestäjien lukumäärän perusteena on kyseisen alueen koulutuksen järjestäjien opiskelijavuosimäärän suhteellinen osuus valtakunnallisesta opiskelijavuosien kokonaismäärästä. Opiskelijavuosimäärillä tarkoitetaan vuodelle 2025 opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) 10 §:n 1 momentissa tarkoitettulla päätöksellä myönnettyjä tavoitteellisia opiskelijavuosia.

Tavoitteellisten opiskelijavuosien perusteella määritellyiltä alueilta valitaan järjestäjiä seuraavasti:

- alue P, 5 koulutuksen järjestäjää
- alue I, 6 koulutuksen järjestäjää
- alue L, 8 koulutuksen järjestäjää
- alue K, 8 koulutuksen järjestäjää
- alue E, 13 koulutuksen järjestäjää

Koulutuksen järjestäjät ovat sijoitettu alueille ensisijaisesti järjestämislupa-an merkityn kotipaikan maakunnan perusteella. Niissä tapauksissa, joissa koulutuksen järjestämislupa-an merkitty toiminta-alue on eri kuin järjestämislupa-an merkitty kotipaikka, on koulutuksen järjestäjä sijoitettu siihen maakuntaan, johon järjestämislupa-an merkitty ensisijainen toiminta-alue kuuluu. Lisäksi niissä tapauksissa, joissa koulutuksen järjestäjän pääasiallinen toiminta järjestetään muualla kuin järjestämisluvassa mainitussa kotipaikassa, on koulutuksen järjestäjä sijoitettu siihen alueeseen, johon se maakunta, jossa sen koulutus on pääasiallisesti toteutunut, kuuluu.

Opetushallitus on selvittänyt koulutuksen järjestäjien taloudelliset edellytykset, jonka perusteella taloudellisten edellytysten voidaan arvioida olevan kaikilla riittävät kokeiluun osallistumiseksi. Lain 8 §:ssä todettuja taloudellisia edellytyksiä ei hakuvaiheessa järjestäjäkohtaisesti enää arvioida.

Päätösmenettely

Toiminnanohjauksen kokeiluun valitaan enintään 40 koulutuksen järjestäjää. Alueilta koulutuksen järjestäjät tullaan valitsemaan suhteessa ministeriön laatimaan aluejakoon. Kansallinen koulutuksen arviointikeskus, Karvi, arvioi hakemukset ja pisteyttää niiden perusteella hakijat.

Pisteytyksen perusteena käytetään toiminnanohjauksen kokeilusta annetun lain (1077/2024) 8 §:ssä säädettyjä valintakriteereitä, joiden mukaan kokeilulupa voidaan myöntää hakijalle, jolla on kokeilun tavoitteet huomioiden

- riittävät perustelut kokeiluun hakeutumiselle
- mahdollisuudet muuttaa ja uudistaa toimintaansa
- tarvittavat toiminnalliset edellytykset tutkintojen ja koulutuksen asianmukaiseen järjestämiseen
- riittävä yhteistyö työ- ja elinkeinoelämän kanssa koulutuksen järjestäjän ensisijaisella toiminta-alueella
- riittävät laadunhallintamenettelyt.

Kokeiluun valitaan alueittain eniten pisteitä saaneet koulutuksen järjestäjät siten, että kokeiluun osallistuvia koulutuksen järjestäjiä valitessaan opetus- ja kulttuuriministeriö 9 §:n mukaisesti huolehtii siitä, että kokeiluun

- osallistujia on molemmilla kansalliskielillä;
- osallistuvien kokonaisuus on valtakunnallisesti riittävä opiskelijavuosi-määrältään;
- osallistuvien kokonaisuus on riittävän monipuolinen tutkintotarjonnaltaan;
- osallistuvien kokonaisuudessa on mukana sekä julkisoikeudellisia että yksityisoikeudellisia koulutuksen järjestäjiä.

Kokeiluun valittavien koulutuksen järjestäjien ammatillisten tutkintojen ja koulutuksen järjestämisluvat korvataan kokeiluluvilla niiden voimassaolon ajaksi. Kokeiluluvan saaneella ammatillisen koulutuksen järjestäjällä on pääsääntöisesti oikeus järjestää kaikkia ammatillisen koulutuksen tutkintorakenteeseen kuuluvia tutkintoja ja niin sanottua laajennettua oppisopimus-koulutusta sekä vankilaopetusta. Lisäksi koulutusta voisi järjestää tarvittaessa myös työvoimakoulutuksena ja tutkintokielellä englanti. Opetus- ja kulttuuriministeriö valitsee koulutuksen järjestäjät kokeiluun Karvin suorittaman hakemusten arvioinnin perusteella. Ministeriö kuulee koulutuksen järjestäjää hallintolain edellyttämällä tavalla. Karvin tuottamat järjestäjäkohtaiset pisteet toimitetaan opetus- ja kulttuuriministeriölle, jonka jälkeen ne ovat julkisia. Ministeriö tekee hakijakohtaiset päätösesitykset Karvin esityksen pohjalta varmistaen kuitenkin, että toiminnanohjauksen kokeilusta annetun lain 9 §:ssä säädetyt kohdat täyttyvät.

Opetus- ja kulttuuriministeriö käy koulutuksen järjestäjän kanssa neuvottelut, joissa sovitaan tavoitteista ja toimenpiteistä koulutustarjonnan ja työmarkkinoiden kohtaannon sekä laadun varmistamiseksi. Lisäksi sovitaan toimista, joilla koulutuksen järjestäjä etenee asetettujen tavoitteiden suuntaisesti. Opetus- ja kulttuuriministeriö seuraa tavoitteiden toteutumista ja tekee väliarvioinnin nelivuotisen strategiakauden puolivälissä. Kokeilun tulosten ohella seurataan mahdollisia vaikutuksia järjestäjäverkkoon ja järjestäjien toimintaedellytyksiin sekä opiskelupaikkojen saatavuuteen alueellisten tarpeiden ja huoltovarmuuden näkökulmasta.

Haku toiminnanohjauksen kokeiluun on alkanut perjantaina 31.1.2025 klo 9.00 ja päättyy maanantaina 28.3.2025 klo 16.15. Hakemukset osoitetaan Opetus- ja kulttuuriministeriölle. Myöhässä saapuneita hakemuksia ei käsitellä. Toiminnanohjauksen kokeiluun voivat hakea ne koulutuksen järjestäjät, joilla on lain 531/2017 mukainen ammatillisten tutkintojen ja

koulutuksen järjestämislupa voimassa 1.1.2025. Kokeilun haku toteutetaan keväällä 2025 ja päätökset valittavista koulutuksen järjestäjistä tehdään syksyllä 2025.

Sekä sähköinen Webropolin lomakkeella toimitettava aineisto että vastaavat tiedot sisältävä allekirjoitettu lomake Ei julkinen –merkintöineen ja liitteineen tulee olla toimitettuna ministeriön kirjaamoon perjantaihin 28.3.2025 klo 16.15 mennessä.

Hakemuksen liitteitä ovat:

- asiakirja, josta ilmenee hakijan organisaation päättävän elimen päätös kokeiluluvan hakemisesta (esim. koulutuksen järjestäjän ko. päättävän elimen kokouksen lainvoimainen pöytäkirjanote)
- asiakirja, josta ilmenee hakemuksen hyväksyjän päätösvalta/ allekirjoitusoikeus

Hakijan tulee huomioida tietosuojalainsäädäntö sekä hakemuksen että sen liitteiden osalta.

Esittelijä	Kuntayhtymän johtaja, rehtori Jaana Ritola
Päätösehdotus	Hallitus päättää, että Koulutuskuntayhtymä Brahe hakee kokeilulupaa / ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauksen kokeiluun ja valtuuttaa viranhaltijat valmistelemaan hakemuksen sekä toimittamaan sen Opetus- ja kulttuuriministeriöön hakuajan puitteissa.
Päätös	Hallitus hyväksyi päätösehdotuksen.

Hallitus 13.11.2025 § 93
1/00.04.02/2025

Opetus- ja kulttuuriministeriö on valinnut Koulutuskuntayhtymä Brahen toiminnanohjauksen kokeiluun ja myöntänyt kokeilulain 3, 7, 8 ja 9 §:n nojalla Koulutuskuntayhtymä Brahelle ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauksen kokeiluluvan ajalle 1.1.2026 – 31.12.2033. Kokeilulupa korvaa ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 22 §:n mukaisen tutkintojen ja koulutuksen järjestämisluvan kokeilun ajaksi.

Esittelijä	Kuntayhtymän johtaja, rehtori Jaana Ritola
Päätösehdotus	Hallitus merkitsee tiedoksi.
Päätös	Hallitus merkitsi tiedoksi.

Aila Mäkisalo ja Riitta-Liisa Salmenkangas poistuivat kokouksesta pykälän käsittelyn aikana klo 16.07.